

Таким чином ідейно-тематичний зміст української барокової поезії кінця XVI – початку XVII ст. у філософському аспекті визначається її християнізмом, ґрунтується на уявленні про дочасність і короткочасність людського життя на «цьому світі», яке передує вічному існуванню душі на «тому світі»; на переконанні в облудності «цього світу» і статечності «того світу», в тому, що земне життя є випробовуванням справжньої цінності людської душі. Тривалість часу, відведеного на це випробування, для випробовуваного невідома. Смерть може перервати іспит у будь-яку мить. Смерть є момент звільнення духу з кайданів плоті, а тому спокійно дивиться на смерть та людина, яка думає про вічність. Навпаки, боїться смерті той, хто захоплюється земними насолодами і радощами.

Список використаної літератури

1. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры / А. Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1984. – 350 с.
2. Українська література XVII ст.: Синкрет. писемність. Поезія. Драматургія. Белетристика / Упоряд., прим. і вступна стаття В. І. Крекотеня; ред. тому О. В. Мишанич. – К.: Наук.думка, 1987. – 608 с.
3. Хейзинга Й. Осень Средневековья: исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах / Й. Хейзинга; сост. и пер. с нидерландского Д. В. Сильвестрова. – 4-е изд. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 539 с.
4. Чижевський Дмитро Історія української літератури / Дмитро Чижевський. – К: Видавничий центр «Академія», 2003. – 568 с.

Стаття надійшла до редакції 19 березня 2012 р.

I. Melnychuk

MACABRE IMAGE AND MOTIFS IN UKRAINIAN BAROQUE POETRY XVI - XVII CENTURY

The article deals with a number of typical European Baroque art motifs and images associated with the ideological concept of ideas about life and death that emerged in the era of social and political instability that accompanied the Reformation and counterreformation processes. Discourse macabre reflected in Ukrainian baroque poetry XVI – XVII century.

УДК 821.111

О. О. Порядна

ЗНАЧЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І. ФРАНКА В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ ПОЛІСИСТЕМІ

У статті пропонується огляд багатоаспектної перекладацької діяльності І. Франка, його підходи щодо значення перекладених творів для української мови, літератури та культури. Основна увага зосереджена на обґрунтуванні значущості творчого доробку І. Франка на основі рецепції наукових поглядів численних дослідників. Окреслено можливі шляхи подальшого дослідження.

Ключові слова: переклад, літературна мова, культура, діяльність, націєтворчість.

Художній переклад давно став важливою складовою у розвитку української літературної полісистеми, суспільно-естетичної свідомості, потужним чинником взаємодії літератур і культур, що здійснюється не тільки на рівні пізнання особливостей культури іншого народу, а й на рівні взаємовпливу та взаємопроникнення

проблематики, стилів, жанрів.

Перекладна творчість І. Франка вражає своєю масштабністю, глибиною та розмаїттям, адже вона охоплює історію, теорію, методику, редагування та критику перекладів, популяризаторську діяльність та дослідження іноземних літератур.

Більшість провідних учених, зокрема О. Домбровський, Г. Вервес, І. Журавська, Г. Коновалов, І. Дорошенко, Ф. Арват, М. Возняк, Р. Зорівчак, М. Стріха, Т. Шмігер, В. Матвійшин та багато інших, займалися питанням перекладацької діяльності І. Франка й у своїх дослідженнях неодноразово наголошували на досягненнях письменника, які вдалося йому зробити у цій сфері. **Актуальність** дослідження зумовлено потребою комплексного дослідження перекладацької діяльності І. Франка, урахуваючи історичну добу, в якій жив і творив автор, з метою осмислення значення його творчості в українській полісистемі.

Метою статті є узагальнити результати попередніх досліджень, актуалізувати думки науковців щодо особливостей багатоаспектної перекладацької діяльності І. Франка.

І. Франко був поліглотом, оволодівши п'ятнадцятьма мовами, розпочав працювати над перекладами ще гімназистом старших класів і не покидав цієї справи аж до останніх днів життя. Він невтомно перекладав чужоземну літературу, починаючи від шумеро-вавілонської до декаденської, від давньоіндійського епосу до європейського Середньовіччя, від античної літератури до сучасного йому натуралізму. Для І. Франка перекладацька діяльність була важливим засобом зближення народів, взаємозбагачення і розвитку їхніх культур. Але перекладач виступає не лише як просвітител, він намагається познайомити українську громадськість з політично актуальними творами.

В англomовній статті «Ivan Franko – a translator of German literature» («Іван Франко – перекладач з німецької літератури») професор Л. Рудницький, шукаючи відповіді на запитання про значну кількість перекладів, знаходить пояснення в тому, що І. Франко, знавець багатьох іноземних мов, був обізнаний із шедеврами світової літератури і перекладав їх з художньо-естетичних мотивів, щоб поділитися цими скарбами зі своїм народом. Поет усвідомлював, наскільки обмеженим був світогляд його земляків і намагався розвинути їхній інтелект за допомогою перекладів [1, с. 144]. Насамперед І. Франко розглядав переклад як націєтворчий чинник, він був переконаний, що становлення української нації, розвиток мови та культури в усій її цілісності можливі лише на певному культурному рівні.

О. Білецький високо оцінював перекладацьку діяльність І. Франка, порівнював навіть масштабність його творчої спадщини з досягненнями відомих зарубіжних митців: «Якби зібрати всі переклади Івана Франка (закінчені і незакінчені), вийшла б колосальна антологія світової поезії <...>. Це було б щось більше, ніж знаменитий в свій час збірник Гердера “Голоси народів”, і не менше, ніж величезна робота в галузі поетичних перекладів Я. Верхліцького, відомого чеського поета ХІХ сторіччя» [2, с. 163].

М. Москаленко також є одностайним у своїх поглядах з О. Білецьким, він зазначає, що «місце Івана Франка в історії українського перекладу унікальне. Мабуть, ніхто не вклав більше від нього енергії та праці у справу художнього відтворення українською мовою багатьох скарбів літератури і фольклору різних епох та народів» [3, с. 175]. Окрім цього дослідник говорить про інформаційно-просвітницьку мету перекладача, яка була невід'ємною від культуротворчої мети, усе це визначає потужні зусилля І. Франка як майстра слова, подвижника, першовідкривача.

Ф. Арват розглядає історичне значення діяльності Франка-перекладача. На його думку, письменник утвердився в цій галузі як новатор, першовідкривач нових шляхів у розвитку художнього перекладу. Діяльність І. Франка являє собою істотну цінність для

теорії та практики перекладу, оскільки предметом вивчення є не тільки його теоретичні настанови, але і його власні переклади [4, с. 7].

Діяльність І. Франка в царині художнього перекладу є предметом досліджень і сучасних вчених. Л. Григор'єва стверджує, що «за обсягом перекладених творів народів світу різних епох І. Франко взагалі не мав собі рівного перекладача у жодній літературі» [5, с. 43].

Дослідниця О. Хрустовська зазначає, що «Франко через переклад прилучив твори шістдесятьох письменників світу до української літератури» [6, с. 56]. Це є втіленням його послідовної і цілеспрямованої програми європеїзації української культури, яка мала на меті залучення українського читача до тем, моделей, окремих жанрів світового літературного процесу. Його програма європеїзації фактично була підпорядкована важливому культурологічному чиннику і ґрунтувалась лише на інформативному насиченні, а зовсім не на насадженні зарубіжних культур на терени національних традицій.

Перекладацьку діяльність І. Франка потрібно розглядати в контексті доби, слід ураховувати цілий ряд тодішніх несприятливих чинників: відсутність літературних норм української мови, нечисленність українського читача, значне – практично на сто років – відставання української літератури від інших у галузі перекладацтва (якщо російський досконалий переклад Шекспірового «Короля Ліра», здійснений М. Гнідичем, датується 1809 р., то український переклад П. Куліша побачив світ аж у 1902 р.).

Складна мовна ситуація склалась після появи Валуєвського циркуляру 1863 р. та Емського указу 1876 р., метою яких було заборонити друкування українською мовою оригінальних і перекладних творів, за винятком історичних документів і художніх творів, які дозволялося друкувати тільки російським правописом і після розгляду рукописів у Головному управлінні у справах друку.

Існування двох літературно-мовних традицій, зокрема на Галичині, де постійно не стихали мовні суперечки між «народовцями» і «москвофілами» між прихильниками «фонетичного» та «етимологічного» правопису, де була сильною і живою діалектна мова, тісні контакти з іншими, слов'янськими і неслов'янськими, мовами, мало певний вплив на І. Франка щодо єдності літературної мови.

У рецензії на переклад «Фауста» Гете, зроблений І. Франком, М. Драгоманов з гордістю наголошує, що за допомогою перекладацької діяльності митець має довести унікальність, винятковість рідної, а ніяк не відрубність та меншовартість, і тим самим відкрити шлях до свободи: «Перекладачу І. Франку належить честь доказати московським націоналістам, а разом з ними і всім великоруським літераторам, що українська мова за багатством, витонченістю і гнучкістю форм не поступається ні одній із сучасних літературних мов слов'янства <...>. Це не мова простолюду тільки, як стверджують московські неуди, а мова всієї нації, політичне майбутнє якої ще впереді» [7, с. 145].

Для І. Франка перекладацька діяльність була не тільки важливим засобом зближення народів, взаємозбагачення і розвитку їх культур, але й ствердження єдиної загальнонаціональної літературної мови. Митець виходив з того, що мова є важливим об'єднуючим, консолідуючим чинником будь-якої нації. Для тогочасної України, яка впродовж кількох століть була поділена і входила до складу різних держав, проблема літературної мови, спільної для всіх українців, була особливо актуальною і значущою. Літературну мову І. Франко вважав «репрезентанткою національної єдності».

О. Білецький зазначав, що «діяльність Франка і як перекладача, і як оригінального автора вцент розбила теорію літератури «для хатнього вжитку». Саме він прорубав для українського народу «вікно», але не стільки в Європу, а й в усі сторони світу» [2,

с. 163].

До І. Франка така галузь культури, як переклади художніх творів українською мовою, не ґрунтувалась на наукових засадах, теоретичним основам увага фактично не приділялась. Перекладанням займалися окремі письменники, вибір творів був випадковим, і, очевидно, ці переклади мали безліч хиб і недоліків, вони не могли становити щось цінне в українській літературній полісистемі.

Ще в 1929 р. О. Білецький у статті «Перекладна література в Україні» вказував на важливість видання творів світової літератури українською мовою. Автор дав характеристику перекладацької діяльності на Україні, де зазначає, що починаючи з І. Котляревського та П. Гулака-Артемівського в українській літературі встановилась традиція комедійно-травестійного переосмислення творів світової літератури, що нічого спільного не мало з художнім перекладом. У цій статті він також визначає вагомe місце й значення І. Франка як перекладача для української літератури та культури.

О. Домбровський теж високо оцінював перекладацьку діяльність І. Франка, зокрема він висловився про працю «Дещо про штуку перекладання» так: «Ця робота Франка є не стільки практичним порадиником для перекладачів, скільки справжньою теорією перекладу, створеною на основі його довголітньої перекладацької практики та творчих шукань у повному погодженні з його світоглядом та літературно-теоретичними поглядами» [8, с. 308]. Слід зауважити, що створена І. Франком теорія перекладу ще не проаналізована повною мірою, не досліджені його теоретичні принципи в практичній перекладацькій діяльності.

Не менш важливим завданням І. Франко вважав популяризацію української літератури. Він популяризував твори українських письменників поза національними кордонами, відтворюючи польською та німецькою мовами поезію Т. Шевченка. Низку власних творів І. Франко написав польською мовою (повість «Лель і Полель», деякі образки з життя «робучого люду»), німецькою («Галицька історія сотворення світа»).

Із самого початку своєї перекладацької діяльності І. Франко виступає як просвітитель, сприяючи виданням творів світової літератури українською мовою. Наприклад, митець працював над створенням збірки «Думи і пісні найзначніших європейських поетів», що вийшла у виданні «Дрібної бібліотеки» у 1878 р., яка містила твори І. Гете, Г. Гейне, М. Лермонтова, П.-Б. Шеллі, Г. Гервега та ін.

У тій самій серії «Дрібна бібліотека» вийшли сповідання Еркмана-Шатріана під назвою «Повісті Еркмана-Шатріана», куди увійшли «Добрі давні часи», «Бесідники нашого села» і «Виховання феодала» у перекладі І. Релея (під псевдонімом Розмарин), «Пастка» Е. Золя в перекладі О. Рошкевич, «Каїн» Байрона, а також «Війна за волю» Г. Іванова (Г. Успенського) в перекладі І. Франка [9, с. 17].

Діяльність Франка-перекладача тісно пов'язана з іншим не менш важливим аспектом – його редакторською діяльністю. Ця тема ще й досі недостатньо досліджена науковцями, оскільки мало перекладознавців мали змогу працювати над рукописами. Мабуть, найглибше вивчав цю тему Я. Гординський, який, опрацювавши рукописи П. Куліша драм Шекспіра та зіставивши їх з першодруками, дійшов висновку, що І. Франко вніс близько шести тисяч різних правок [10, с. 42].

І. Франко працював над редагуванням перекладів, здійснених М. Старицьким, С. Руданським, А. Кримським, П. Кулішем, П. Ніщинським, О. Маковесем, А. Крушельницьким, О. Шухевичем та ін. Ураховуючи те, що в епоху І. Франка перекладознавство як наука лише починало зароджуватись, йому доводилось обмежуватись рецензіями й передмовами, де він нагадував колегам елементарні речі, наприклад, перекладач повинен добре знати і мову, з якої він перекладає, і мову, на яку він перекладає.

І. Дорошенко зауважив: «рецензія була тим жанром, що започаткувала діяльність І. Франка-критика» [11, с. 170]. Діяльність І. Франка в галузі критики перекладів покликана боротись з негативними тенденціями та методами.

У статті «Дещо про штуку перекладання» І. Франко схвалює й дає високу оцінку багатьом перекладам із зарубіжної літератури українською мовою, зокрема це переклади С. Руданського («Іліада»), П. Ніщинського («Одіссея»), В. Самійленка («Тартюф» Мольєра), М. Старицького (із сербських дум і пісень).

В усіх своїх дослідженнях, пов'язаних з перекладами та вивченням зарубіжних літератур, І. Франко завжди користувався методом історичного аналізу, він розглядав кожне літературне явище у зв'язку з епохою і суспільством.

Найбільшою заслугою І. Франка С. Смаль-Стоцький уважав те, що він європеїзував українську літературу: «Із некультурного пустиру під його умілою, дбалою і старанною рукою зробився на наших таки очах чудовий парк. Франко – європеець в нашій літературі» [12, с. 19].

Такої ж думки був і О. Колесса, він стверджував, що І. Франко увібрав у себе всі знання європейської літературної критики та історії літератури від Н. Буало, Г. Лессінга, І. Тена, Ж. Леметра, Е. Геннекена, А. Геттнера, В. Белінського, М. Добролюбова, М. Михайлівського та ін. і це йде в нього «у парі із незвичайно багатим знанням європейських і орієнтальних літератур» [13, с. 263].

Зробивши загальний огляд величезної перекладацької спадщини І. Франка, слід зазначити, що достеменно невідомо, якій з іноземних літератур у галузі перекладознавства він надавав перевагу. На сьогоднішній день учені одностайно стверджують, що проблема «Іван Франко і російська література» належить до найбільш детально вивчених. Її досліджували М. Возняк, М. Пархоменко, І. Заславський, Ф. Погребник, Н. Крутикова та ін. Багато літературознавців стверджують, що І. Франко захоплювався російською літературою більше, ніж іншими. У передмові до «Нарисів про світогляд Івана Франка» М. Возняк висвітлює два основних джерела, які сприяли створенню світогляду І. Франка, надихали й давали йому ґрунт для нових ідей. По-перше, це праці класиків марксизму, які митець перекладав українською мовою для популяризації серед українського народу, а, по-друге, це передова російська культура. Безперечно, таке твердження неоднозначне і навіть дещо хибне, оскільки світогляд І. Франка формувався під впливом світової літератури, науки та культури. Якби І. Франко обмежився б тільки двома зазначеними вище джерелами, то його світогляд не був би таким різноманітним. Прикладом тому можуть послугувати не тільки його переклади, критичні статті, але й доповіді, виступи, висловлювання у спілкуванні.

Хоча, дійсно, не можна заперечувати той факт, що І. Франко виявляв інтерес до російської літератури і цікавився творами, що ідейно-тематичним спрямуванням імпонували йому, – це насамперед твори російських революційно демократичних письменників. З його листів до М. Драгоманова дізнаємось, що письменник зачитувався творами Л. Толстого, І. Тургенєва, М. Гоголя, М. Пом'яловського, М. Чернишевського, О. Герцена та ін., проте найбільшої уваги І. Франко приділяє О. Пушкіну.

Проте інші вчені вважають, що саме німецька література була тією літературою, яку І. Франко любляв найбільше. Митець захоплювався творчістю Й.-Ф. Гете, Ф. Шіллера, Г. Гейне, Н. Ленау, Ф. Фрейліґрат, Г. Гервега, Л. Брахман, Г. Келлера, К. Мейєра, Д. Лілієнкрона. Питанням зв'язків І. Франка і німецької літератури займались О. Маковей, В. Коптілов, Я. Ярема, Б. Бендзавр, Л. Осовецька та ін. Але найвагоміший внесок у цій проблемі було зроблено Л. Рудницьким, який подав результати свого дослідження в монографії «Іван Франко і німецька література» (1974). У розділі цієї монографії «Німецька мова та література у творчості Івана Франка» автор

вказує, що у Франковій прозі, поезії, листах та статтях є численні згадки про німецьких письменників, філософів та культурних діячів. Також у своїй творчості І. Франко застосовує багато крилатих висловів з німецької мови, прислів'їв, поодиноких слів й речень. Безумовно не можна заперечувати той факт, що І. Франко проявляв неабиякий інтерес до німецької літератури протягом усього життя, проте чи можна однозначно стверджувати, що саме цій літературі митець надавав перевагу? Щоб дати відповідь на це питання потрібно, по-перше, звернути увагу на соціально-політичні умови, у яких жив і творив І. Франко: жителям Галичини, яка перебувала у складі Австро-Угорської імперії, примусово впроваджували вивчення німецької мови, а серед галицької інтелігенції була наявна поверхова обізнаність з німецькою літературою. Тож зв'язок українського письменника з німецьким світом, літературою й культурою є досить очевидним й органічним. По-друге, велика кількість перекладів з німецькомовних джерел зумовлена ставленням самого І. Франка не тільки до німецької літератури, але й до німецького народу: на його думку, цей народ, як жоден інший упродовж своєї 2000-літньої історії досяг у найрізноманітніших галузях науки, мистецтва і красного письменства таких успіхів, зрівнятися з якими не може «ні одна нація новочасного світу» [14, с. 23]. Беручи до уваги ці факти, можна припустити, що дійсно німецька література відіграла особливе місце у житті та творчості І. Франка.

А от М. Черемшина вбачав найулюбленишими письменниками митця представників англійської літератури – В. Шекспіра та Дж. Байрона. Оскільки на думку І. Франка «від сих двох велетнів зачинається взагалі література» [15, с. 283]. Питанням перекладів і зв'язків митця з англійською літературою займалися Д. Дорошенко, М. Шаповалова, І. Журавська, В. Річ, Е. Новосядла та ін.

Як бачимо, вчені не можуть дійти згоди й надати переконливих висновків. Гіпотетично припустимо, що мабуть і сам І. Франко не зміг би точно дати відповідь щодо власних вподобань, адже перекладач і дослідник іноземних літератур був перш за все людиною, якій властиве еволюціонування поглядів, зміна світогляду та світосприйняття. Не слід також забувати про вплив політичних, соціальних, економічних факторів, які безпосередньо були пов'язані із вибором творів світової літератури для перекладу.

І. Франко був різносторонньою людиною, як дослідник іноземних літератур завжди уважно стежив за розвитком громадської думки в зарубіжних країнах, постійно інформував українського читача про найкращі досягнення світової літератури і культури. Недарма одним з його критеріїв, який він висував перекладачам, був «фаховість», згідно з цією вимогою перекладач повинен бути добре ознайомлений з тією галуззю знань, яку перекладає.

Діяльність корифея української літератури в галузі перекладознавства ґрунтувалась на прогресивних ідеях і принципах. Упродовж усього свого життя він перекладав й популяризував найкращі досягнення світової літератури, постійно підтримував спільні для літератур всіх країн світу ідеї прогресу, правдиве відображення життя, служіння інтересам народу.

І. Франко осмислював процес європеїзації української літератури як запоруку її інтеграції у світовий контекст та пов'язував освоєння кращих літературних інонаціональних здобутків насамперед з перекладом.

У рамках дослідження було оглядово розглянуто перекладну творчість І. Франка як організовану художню цілісність, проте це питання ще не вивчено як слід і потребує подальших розвідок.

Список використаної літератури

1. Rudnytzky L. V. Ivan Franko – a translator of German literature / L. V. Rudnytzky // The Annals of the Ukrainian Academy. – 1984. – Vol. 6. – P. 143–150.

2. Білецький О. І. Світове значення Івана Франка / О. І. Білецький // Вінок Івану Франкові. Збірник. – К.: Радянський письменник, 1957. – С. 161 – 167.
3. Москаленко М. М. Нариси з історії українського перекладу / М. М. Москаленко // Всесвіт: Незалежний літературно-мистецький та громадсько-політичний місячник. – К., 2006. – № 5–6. – С. 174 –194.
4. Арват Ф. С. Іван Франко – теоретик перекладу (лекції із спецкурсу: «З історії Українського перекладу») / Арват Ф. С. – Чернівці: Чернів. дерд. ун-т., 1969.– 38 с.
5. Григор'єва Л. М. Погляди І. Франка на переклад та його перекладацька діяльність в аспекті ксенології / Л. М. Григор'єва // Вісник Харк. держ. ун-ту. – № 390: Актуальні проблеми теорії комунікації та викладання ін. мов. – Харків, 1997. – С. 43 – 46.
6. Франко І. Додаткові томи до Зібрання творів у п'ятдесяти томах. – К., 2008. – Т. 51. – 987 с.
7. Драгоманов М. П. Гете и Шекспир в переводе на украинский язык / М. П. Драгоманов // Літературно-публіцистичні праці: У 2-х т. – К.: Наук. думка, 1970. – Т. 2. – 594 с.
8. Домбровський О. А. Іван Франко – теоретик перекладу / Домбровський О. А. // Іван Франко. Статті і матеріали. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1958. – Вип. 6.– С. 306–331
9. Журавська І. Ю. Іван Франко і зарубіжні л-ри / І. Ю. Журавська. – К.: Академія Наук, 961. – 380 с.
10. Зорівчак Р. П. Внесок І. Франка в розвиток перекладознавчої думки в Україні / Зорівчак Р. П. // Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: матеріали Міжнар. наук. конф. – Львів: Світ, 1998. – С. 41–46.
11. Дорошенко І. І. Іван Франко – літературний критик / Дорошенко І. І. – Вид-во Львівського ун-ту, 1966. – 210 с.
12. Смаль-Стоцький С. Й. Характеристика літературної діяльності Івана Франка / С. Й. Смаль-Стоцький. — Львів : З друкарні Діла, 1913. — 20 с.
13. Колесса О. М. Наукова діяльність Івана Франка / О. М. Колесса // Літературно-науковий вісник. – 1913. – Т. 63. – Кн. 9. – С. 263–267.
14. Рудницький Л. В. Іван Франко і німецька література / Л. В. Рудницький. – Мюнхен: Logos, 1974. – 226 с.
15. Черемшина М. Фрагменти моїх споминів про Івана Франка // Спогади про Івана Франка ; упорядкування, вступна ст. і примітки М. Гнатюка. – Л. : Каменярь, 1997. – С. 283.

Стаття надійшла до редакції 4 квітня 2012 р.

О. Poryadna

THE VALUE OF I. FRANKO'S TRANSLATIONAL ACTIVITY IN UKRAINIAN LITERARY POLYSYSTEM

The article offers an overview the variety of I. Franko's translational activity, his approaches to the value of translated works for the Ukrainian language, literature and culture. The main focus is concentrated on significance of the creative works of I. Franko's activity, based on the reception of scientific views of many researchers. The possible ways of further researches are also outlined.

УДК811.162.1'255.4(045)

К. Р. Рикев

МИЛОШ: БОЛГАРСКИЕ КОНТЕКСТУАЛИЗАЦИИ

В статье приводится размышление о смысле и возможных интерпретациях